

STRATEGISCH PROJECT VOOR GLASTUINBOUW IN OOST-VLAANDEREN

De provincie Oost-Vlaanderen buigt zich over de begeleiding naar een duurzame land- en tuinbouw. Samen met heel wat partners worden doelgerichte projecten en acties uitgevoerd met als doel de open ruimte op een kwaliteitsvolle manier en in brede zin verder te ontwikkelen. Het strategisch project glastuinbouw maakt daar onderdeel van uit.

.....
Willy De Geest

(Samenvatting nota Pieter-Jan Meire, projectcoördinator)

Het strategisch project werd in november 2013 opgestart en kadert in het Ruimtelijk Structuurplan voor Vlaanderen. De uitvoering bij dit project bestaat er in om een visie te ontwikkelen over de glastuinbouwontwikkeling in de Bloemenregio. Bijkomend wordt ook gewerkt aan een uitvoeringsgericht programma. Om een toekomstvisie voor deze regio te kunnen ontwikkelen is kennis van verleden en heden een must. Waar we in landbouwtermen spreken van het een sterk uitgebouwd agrocomplex binnen Vlaanderen, is het sierteeltcomplex binnen de Bloemenregio zeer sterk ontwikkeld. Zo is er niet enkel productie in deze regio, ook de handel, distributie en toeleveringsbedrijven zijn volop aanwezig. Bijkomend ontwikkelde zich doorheen de jaren ook een sterke kenniscluster in de Bloemenregio met de onderzoekscentra en universiteit en zijn er ook aanzienlijke maatschappelijke sierteeltgerichte activiteiten ... kortom: de regio ademt sierteelt uit.

Sector in verandering

De sector met zijn 300 glastuinbouwbedrijven, goed voor ca. 250 ha serres en 52% van de Vlaamse sierteeltproductie, kan positieve cijfers voorleggen maar het is ook een sector die, net als de gehele landbouwsector, sterk in verandering is. Waar ongeveer 10 jaar geleden nog maar 37% van de bedrijven groter was dan 2 ha, is dit

▲ Momenteel telt de Bloemenregio ongeveer 100 ha (goed voor 328 bedrijven) waar geen actieve sierteeltproductiefunctie meer is

nu al opgelopen naar meer dan 60%. De schaalvergroting zet zich dus actief door in deze regio waar bedrijven met 5 ha glas en 10 ha openluchteelten geen uitzondering meer zijn. Het spreekt voor zich dat deze bedrijven niet altijd even makkelijk in te plannen zijn in een sterk versnipperd landbouwgebied. De schaalvergroting gaat anderzijds ook gepaard met stopzetting van voornamelijk kleinere bedrijven. Die komen leeg te staan, worden voorwerp van diverse invullingen of worden afgebroken. Omwille van economische redenen (hoge productiekosten, lage marges,...) blijft een groot

aantal oudere bedrijfsleiders zonder opvolging en door de beperkingen bij de ruimtelijke inplanning van veel bedrijven, zet deze trend zich nog voort. Hierdoor veroudert de glasopstand en verzwakt de concurrentiepositie in vergelijking met het buitenland. Momenteel is er in de Bloemenregio ongeveer 100 ha (goed voor 328 bedrijven) die geen actieve sierteeltproductiefunctie meer hebben. De transitie is in deze regio is dus duidelijk voelbaar. Op ruimtelijk vlak zorgt dit voor verschuivingen. De vele tuinbouwbedrijven langs de oostelijke steenwegen rond Gent hebben in veel gevallen

plaatsgemaakt voor nieuwbouwwijken, uit de kluiten gewassen appartementsgebouwen, baanwinkels en KMO's. Momenteel zien we dat de grotere concentraties en grotere bedrijven steeds meer in noordelijker gelegen gebieden voorkomen. De stedelijke druk zorgt er voornamelijk in gemeenten als Melle, Destelbergen en Merelbeke voor dat er andere ruimtelijke functies zoals wonen/kantoren eerder gewenst zijn en/of dat de uitbreidingsruimte voor huidige bedrijven te beperkt is. Ook andere ruimtelijke processen binnen de Bloemenregio zoals de ontwikkeling van sigmagebieden, de ontwikkeling van een groenpool, de afbakening van de haven,... zorgen voor een druk op de beschikbare open ruimte.

Beperkte open ruimte

De open ruimte in de Bloemenregio is beperkt. Daarom wordt via het strategisch project onderzocht op welke zéér specifieke locaties kan gewerkt worden aan nieuwe glastuinbouwontwikkelingen, verdichting van bestaande concentraties, samenwerking tussen bedrijven, leegstand, restwarmte en integratie in de omgeving. In eerste instantie gebeurt dit momenteel door ontwerp onderzoek. De provincie denkt en werkt ook realistisch binnen het strategisch project er zich van bewust zijnde dat de glastuinbouw een belangrijke ruimtegebruiker is in de regio, maar zeker niet de enige. Daarom is ook nood aan een geïntegreerde benadering van het programma voor de Bloemenregio, waar glastuinbouw een belangrijk onderdeel van is, maar

▲ De provincie werkt realistisch binnen het strategisch project wetende dat de glastuinbouw een belangrijke ruimtegebruiker is in de regio, maar zeker niet de enige

tegelijkertijd ook niet het enige streefdoel. Om die geïntegreerde benadering mee vorm te geven zijn er vanuit dit strategisch project 7 opgaves of uitdagingen geformuleerd voor de Bloemenregio.

Rond iedere opgave werden in samenwerking met de gemeentebesturen, middenveld en vakorganisaties ook acties uitgewerkt. In totaal zo'n 45 acties. In het kader van het strategisch project worden in het komende jaar 7 concrete acties uitgevoerd en/of opgestart door de partners in het project. Uiteraard hebben de acties, gezien het project, allen een link met glastuinbouw.

Momenteel worden hiervoor de projectfiches uitgewerkt.

Een overzicht:

- samenwerking tussen bedrijven op vlak van elektriciteit en warmte/warmte vorm geven;
- leegstaande glastuinbouwbedrijven nuttig inzetten;
- innovatieve distributiesystemen stimuleren;
- branding van de Bloemenregio;
- nuttig aanwenden van restgronden of braakliggende industriegronden (landbouw, distributie, ...);
- ontwikkelingskansen glastuinbouwbedrijven verder onderzoeken;
- kwalitatieve autonome ontwikkeling ondersteunen door uitwerking van
- begeleiding bij vergunningsaanvragen. ■

227.102 EURO VOOR OOST-VLAAMSE SIERTEELTSECTOR

Toerisme Oost-Vlaanderen diende samen met het PCS, de gemeente Wetteren en de KMLP een subsidieaanvraag in bij het programma voor Plattelandsontwikkeling PDPO III 2014-2020 (Plattelands Plus). Dit project werd onlangs goedgekeurd, waardoor de volgende twee en een half jaar 227.102 euro geïnvesteerd wordt in het versterken van de Oost-Vlaamse sierteeltsector door toeristisch-recreatieve productontwikkeling en promotie van sierteeltproducten. De promotoren ontvangen hiervoor 65% cofinanciering van Europa, de Vlaamse overheid en de Provincie Oost-Vlaanderen.

Tot het projectgebied behoren de gemeenten Destelbergen, Laarne, Melle, Merelbeke, Wetteren, Wichelen (Regio Scheldeland) en Lochristi, Lokeren, Moerbeke, Wachetebeke (Regio Waasland).

- Toerisme Oost-Vlaanderen staat in voor de toeristisch-recreatieve productontwikkeling rond sierteelt en de promotie ervan.
- Het Proefcentrum voor Sierteelt zal de gemeenten en verenigingen stimuleren en ondersteunen bij het aanleggen van parklets (kleine parkjes) en bloemperken.
- In 2017 zal de gemeente Wetteren

een bloementapijt aanleggen.

- In datzelfde jaar organiseert de KMLP een meerdaags evenement rond verborgen tuinen.

AVBS onderschreef een partnerengagement in het project en zal daarom in de stuurgroep van het project zetelen. Concrete acties zullen begin 2016 aan de sector worden voorgesteld. AVBS-leden in betrokken regio's kunnen uiteraard met suggesties of vragen terecht bij AVBS via Koen.Tierens@avbs.be. ■

(W. De Geest)